بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތުގެ ނިންމުން ކޮޕީ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2023/HC-B12/44
- އިސްތިޢުނާފުކުރި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- އިސްތިޢުނާފަށް ޖަވާބުދޭ ފަރާތް: އިބްރާހީމް އިރުފާން، ހަރުވަތުގެ / ތ.ވިލުފުށި
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ކޯޓު އަމުރު (ބަންދުކުރުން ދިގުކުރުން)

މައްސަލަ ބެލި ޤާޟީއުންގެ މަޖިލިސް:

ޤާޟީ މުޙައްމަދު ނިޔާޒް

ޤާޟީ ހުސައިން ޝަހީމް

ޤާޟީ އަޙްމަދު ޝަކީލް

ނިމުނު ތާރީޚު:
15 މުޙައްރަމް 1445
02 އޮގަސްޓް 2023

ހައިކޯޓުގައި ޝަރީޢަތް ހިންގުމަށް ނިންމި ތާރީޚް:

22 ޛުލްޙިއްޖާ 1444

10 ޖުލައި 2023

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ހުކުމް:

- **ނަންބަރު:** 145-J/MA/2023/1224
- **ނިންމި ތަން:** ޖުވެނައިލް ކޯޓު
- **ޤާޟީ:** ޝާހިދާ އަޙްމަދު (ޗީފް ޖުވެނައިލް ޖަޖު)
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް:** 22 ޖޫން 2023
- **ނިމުނު ތާރީޚް:** 23 ޖޫން 2023

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

ޤާނޫނީ ވަކީލުން:

ސީނިއަރ ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ މަޙްމޫދު ޝަރުފާ

ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އަޙްމަދު ޝާކިރު

އިސްތިއުނާފުގެ ޖަވާބުދާރީ ފަރާތް

އިބްރާހީމް އިރުފާން، ހައިވަކަރުގެ / ބ.ކެންދޫ

ޤާނޫނީ ވަކީލު:

ޙަސަން ޝަޒީލް، ޝ.ޤ. ޕްރެސިޑް ލީގަލް / މާލެ

ލިޔުނީ - ޝާހިދާ އަޙްމަދު - ބަންޑާރަ ކޯޓުހަރު

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒްގެ ރައުޔު

މައްސަލައިގެ ތަޢާރަފު

1. މިއީ، ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2023/1224 (23 ޖޫން 2023) ކޯޓު އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން ބަލަމުންދާ މައްސަލައެކެވެ. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާފަރާތަކީ ތ.ވިލުފުށި، ހަމަވޭރުގެ، އިބްރާހީމް އިރުޝާދު[1] އެވެ.

މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާގޮތް:

2. 2023 މޭ 31 ވަނަ ދުވަހުގެ 15:00 ހާއިރު އިބްރާހީމް އިރުޝާދާއި އިދިކޮޅަށް ބަލައިގަތުން މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުން ގެންގުޅުން އެތެރެކުރުމުގެ ވިޔަފާރި ކުރާކަމުގެ ތުހުމަތުގައި މައްސަލައިގައި 31 މޭ 2023ގައި އިބްރާހީމް އިރުޝާދު ހައްޔަރުކުރެވިފައިވެއެވެ.[2] އެއަށްފަހު، 2 (ދޭއް) ދުވަހު މަޖިލިސް އިބްރާހީމް އިރުޝާދުގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު ޖުވެނައިލް ކޯޓުން އިތުރުކުރައްވާފައިވެއެވެ. އަދިވެސް 01 ޖޫން 2023 ގައި އިބްރާހީމް އިރުޝާދުގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު 07 (ހަތެއް) ދުވަހަށް އިތުރުކުރައްވާފައިވާއިރު، 08 ޖޫން 2023 ގައި އިބްރާހީމް އިރުޝާދު 15 ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ބަންދުކުރުމަށް އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2023/1137 ކޯޓު އަމުރުން އަމުރުކުރައްވާފައިވެއެވެ.

3. ބަންދުގެ ކޯޓު އަމުރުގެ މުއްދަތު ހަމަވުމުގެ ކުރިން ދަޢުލަތުން 22 ޖޫން 2023 ގައި އިބްރާހީމް އިރުޝާދުގެ މައްޗަށް ދަޢުވާކުރުމުން އިބްރާހީމް އިރުޝާދުބަންދުކުރައްވާފައިވަނީ ދަޢުވާކުރުމާހަމައަށް ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ނުވަތަ ދިރިހުރިވަގުތަކު،

---

[1] ދ.ކ. ނަންބަރު A349185

[2] ދިވެހި ފުލުހުންގެ ހިރާސްތުގެ ނަންބަރު TD149294 ހައްޔަރުކުރިކަމުގެ ޝީޓު މަޢުލޫމާތު ފޯމު (31 މޭ 2023)

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޝަރީޢަތްކުރުމާބެހޭ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (1)، (3)، (4) އަދި (6) ގައިވާ ސަބަބުތަކެއް ފުރިހަމަ ވާތީ، މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމަށްޓަކައި، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން އިބްރާހީމް އިރުފާން 15 (ފަނަރަ) ދުވަސް ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރުމަށް އެދި ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައެވެ.[3]

4. މި ހުށަހެޅުމާ ގުޅިގެން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2023/1224 (23 ޖޫން 2023) ކޯޓު އަމުރުން އިބްރާހީމް އިރުފާން ޝަރުތުތަކާއި ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ނިންމާފައެވެ.

5. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ މި ނިންމުމާމެދު ހިތްހަމަނުޖެހިގެން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން މި ނިންމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރައްވައިފައެވެ. މިއީ އެމައްސަލާ ބެލި އިސްތިއުނާފުގެ ޚުލާޞާއެވެ.

ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2023/1224 (23 ޖޫން 2023) ކޯޓު އަމުރު

6. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2023/1224 (23 ޖޫން 2023) ކޯޓު އަމުރުގައި އިބްރާހީމް އިރުފާން ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އަމުރު ކުރި ސަބަބުތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ.

> "ފުލުހުން ކޯޓު އަމުރުގެ ދަށުން ދެ ތަނެއް ސާރޗްކުރުމުން އެ ދެ ތަނުން [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް [illegible] [illegible] ހޯދިފައެވެ. އަދި [illegible] އެއް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިބްރާހީމް އިރުފާންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. މި [illegible] [illegible] އިބްރާހީމް އިރުފާން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިބްރާހީމް އިރުފާން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިބްރާހީމް އިރުފާން [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިބްރާހީމް

---

[3] ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުގެ ނަންބަރު MF/199380 [illegible] [illegible] އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމު (22 ޖޫން 2023)

[illegible]

[illegible] 902 ސަފްޙާގައެވެ. [illegible]

[illegible]."

އިސްތިއުނާފީ ނިންމުން

7. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2023/1224 (23 ޖޫން 2023) ގެ އަމުރު [illegible] 02 (ދޭއް) [illegible]

7.1 ފުރަތަމަ ނުކުތާއަށް: އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު އަމުރުން ނިންމި ނިންމުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 142 ވަނަ މާއްދާއާއި 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމަށެވެ.

7.2. ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ: އިސްތިއުނާފުކުރާ އަމުރުން ނިންމި ނިންމުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 33 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި (ނ) އާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދޭގޮތް:

8. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2023/1224 (23 ޖޫން 2023) ކޯޓު އަމުރު ބާތިލުކޮށްދީ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބަލައިގަނެވިފައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން މި މައްސަލައިގައި ބަލައިގަތް އުސޫލުތަކާއި އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތިން އަމުރު ބަންދުކުރުމުގެ ގޮތުން ބަލަހައްޓަމުން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ މައްޗަށް އަމުރުކޮށްދިނުމަށް އެދޭކަމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކުގެ ދިރާސާކޮށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން ފާހަގަކުރާ ތަފްސީލް

9. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހަޅާ ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ބުނެފައިވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 142 ވަނަ މާއްދާގައި ޝަރީޢަތުން އަމަލުކުރާނީ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނަށް ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަބްދުﷲ ޝާހިދު އަބްދުއްރަޙްމާނު[4] ޤަޟިއްޔާގެ 24 ވަނަ ޕެރެގްރާފުގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ނަމަ އަމުރުގައި އެ އަމުރު ބާތިލުކުރުމުގެ ކުރި ޤާނޫނީ ބަލަން ކަމަށާއި، އެ އަމުރުތައް ނުކުތާ ކަމަށާއި ޤާނޫނުގައި ފުރިހަމަ ކުރަމުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން ފާސްކުރުމުގެ ނަޒަރުގައި ފުރިހަމަވާ ގޮތް، އަމުރު ނެރުނުކަމަށް ފާސްކުރެއްވި ނިންމުން ނަތީޖާ އަމުރު ބާތިލު ކުރުމަށް ފަރާތުން ހުށަހެޅި ކަންކަމާ ގުޅިގެން ބަލައިގަންނަވާފައިވާކަމާއި، އިސްތިއުނާފު ކުރާ އަމުރު ބާތިލުކޮށްދިނުމަށް ސަބަބުގައި

---

[4] ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު 2019/SC-A/31

އެއްވެސް ޤާނޫނަކާ [illegible]، އެހެންކަމުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 142 ވަނަ މާއްދާއާއި 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ މި ނިންމުން ޚިލާފުވާކަމަށް ނުފެނެއެވެ.

10. މި ނުކުތާގެ ތަޙުލީލުގައި އިސްތިއުނާފު ތަޙުލީލާ ހަވާލާދޭން ބުނެފައިވަނީ، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފުލްބެންޗުން ޤާނޫނަށްގެ އޮފީސް ވ. ޢަބްދުﷲ ޝާހިން ޢަބްދުލްރަޝީދުއާ ދެމެދު[5] މައްސަލާގައި ބައްލަވާފައިވާ ނުކުތާއެއް ޖިނާއީ ޙުކުމްތަކުގެ ޝަރީޢަތް ނިންމުން ސަބަބު ބަޔާންކޮށް ޖެހޭ ވަގުތަކާއި މި މައްސަލާގެ 22 އަދި 23 ވަނަ ޕެރެގްރާފުގައި ބަޔާންކޮށް އަލިއަޅުވާލައްވާފައެވެ. މި މައްސަލައަށް އެ މައްސަލަ ތަޠުބީޤުކުރެވޭނެގޮތް ނުދެއްކޭކަމެވެ. ސަބަބު ބައްލަވާފައިވާ ޙުކުމް ވަކިގޮތަކަށް ކަނޑައެޅުއްވާފައިވާ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އަބްދުލް އިސްމާޢީލް ވ. ދައުލަތް އަދި ޙަސަން[6] މައްސަލާގެ 35 ވަނަ ޕެރެގްރާފުގައިވާކަމެވެ. މި މައްސަލާގައި ދެވެ ނިންމާފައިވާ ޚިލާފު ޖިނާއީ ޢަދުލުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ދިނަ ބަދަލުގައި ބަޔާންކުރަން ވުޖޫދުނުވާތީ އެކަނިވެރިކަމާ މިންވަރަށް ހުރި ހެކިތަށް ނުބެލޭ އަދި ޙާލަ ގޮތުން ބަލައިގަތުމަށް ތަމްރީނުގައި އަމަލުކުރެވުނު ޖިނާއީ ޢަދުލު ގޮތް ގޮތުގައި ސާބިތުކުރެވެއެވެ.

11. އިސްތިއުނާފު ދޫކަމަށް ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި އިސްތިއުނާފުގެ ކުރެ ޝަރީޢަތް ބެލެހެއްޓުމުގެ ޤާނޫނުއަސާސީ ޙައްޤު ޖިނާއީ ޢަދުލުގެ ޤާނޫނުގައިވެސް އަދިއަދި ބަރޯސާ ބެލެހެއްޓުމަށް ވީދު ދުއްބަރަސްގެ ހުޖްޖަތުގައި އެބަހުރި ބެލެހެއްޓުމަށްފުރުޞަތުދިނުން ކަމަކީ ބަރާބަރު އެއްވެސް ޤާނޫނީ ނަފްސާއި ނުތެޔޮރު އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި ޖިނާއީ ޢަދުލުގެ ޤާނޫނުގެ 33 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަދި (ރ) އިންވެސް ކަނޑައަޅާ ޙައްޤުދިނުމަށް ބަރާބަރު ވެރި ހުށަހެޅުމުގެ ޚިލާފުވާކަމަށް ނުފެނެއެވެ.

12. މި ނުކުތާއާ ގުޅިގެން އިސްތިއުނާފު ތަޙުލީލާ ހުށަހެޅުން ބެލެހެއްޓުމަށް އިސްތިއުނާފު ކުރި ހުށަހެޅުމުގެ ބަޔާނުން އެއްބަސްކަމާ އެކޭފަރާތުގެވެސް، ހަނދުމާކުރި ނިންމުމުން ފާސިލުވި ސަބަބު ގާނޫނުގައި ވިދާޅުވެސް، އެ

---

[5] ފާސިލާއި ނަންބަރު 2019/SC-A/31

[6] [2022] SC 30

ނިންމުން ރަނގަޅު ކަމަށެވެ. އަދި އެފަދައިން މަތީ މަރުޙަލާގެ ކޯޓުތަކުން ނިންމާފައިވާ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޢަބްދުﷲ ޢާމިން ޢަބްދުއްރައޫފް އަދި އަޙްމަދު ޝަރީފް ނިޝާ ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް[7] ގެ ޤަޟިއްޔާގެ 62 ވަނަ ޕެރެގްރާފުން އެނގޭކަމަށެވެ. އިސްތިއުނާފު ކުރެވޭ އަމުރުން ނިންމި ނިންމުން ދަމަހައްޓަންޖެހޭ ސަބަބަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. ޙަސަން އިކްރާމް[8] ގެ ޤަޟިއްޔާގައި މަސްއޫލިއްޔަތަކީ ބަންދުކޮށްފައިވާ ބަޔަކު ފެށުމުން ދަޢުވާއާ ފަރާތުގެ ޝަރުޢީ ޙައްޤުތައް ހިފެހެއްޓުމުގެ ހުރިހާ އެއްޗެހި، އެހެނިހެން ޤާނޫނީ ގޮތުން ބެލުމަށް ނަގާފައިވާ، މަޤްބޫލު ވިސްނުމުގެ ބަލާއިރު ސަބަބުތައް ކުރިއަށްގެންދިޔުމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަމުގައި، ޢަދުލުވެރިކަމުގެ އެކި ދާއިރާތަކުން ދިރާސާކުރުމުގެ އަސާސީ ގޮތުގެ ގޮތުން ޙިމާޔަތްކުރާ ހިމާޔަތް ލިބިދޭ، ބެލުމުގެ މަގު އެޅުމަށް ބަލާއިރު، ފައިސާއާ ބަދަލުކުރާ ނިންމުމާއި ނިސްބަތްވާ ކަމުގައި، ސަބަބު ދިރާސާކުރެވިފައިވާ ތަރުތީބުން ބަލާއިރު، މަގުން 21 (އެކާވީސް) ދުވަސް ވީއިރު، ހުށަހަޅާފައިވާ ބަޔާންތަކުގެ ބަހައްޓަން އެނގޭ ގާނޫނު ޝަރީޢަތްތަކުގެ ތެރެއިން ފަރާތްތަކުގެ ކޯޓުގެ ދައުލަތުން ދަނޑިވަޅުގެ ޤާނޫނީ އަޙްކާމު ބަޔާންކުރެވިފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން، އެއްބަސްވާ މަޢުލޫމާތު އެނގޭ ބަޔާނުގެ ކަމުގައި ދިރާސާކުރުމާ ސަރަޙައްދުގެ އެނގޭ ޤާނޫނީ ގެނެސްދޭނެކަމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރެއްވި ފަރާތުން އެދޭގޮތް:

13. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2023/1224 (23 ޖޫން 2023) ކޯޓު އަމުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ނިންމުމަށް ބާޠިލުވި ސަބަބު ތަޙްޤީޤުކުރަމުންދާއިރުގައިވެސް، އިސްތިއުނާފުގެ ޤަވާޢިދުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ސަބަބުތަކަކީ އެ ނިންމުން ދަމަހައްޓަންޖެހޭ ކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދޭކަމަށެވެ.

---

[7] [2023] SC 20

[8] ހައިކޯޓު ނަންބަރު 2019/HC-A/360

ސަބަބުތައް ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތައް

14. މިމައްސަލައިގައި ވަގަން ސާބިތު މައްސަލައެއްކަމަށްވާތީ، ގިނަ ވާހަކަތައް ދެއްކުމުގެ ބޭނުމެއް އޮތްކަމަށް ނުފެނެވެ. ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:145-J/MA/2023/1224 ބަންދުން ދޫކޮށްލުމުގެ ކޯޓު އަމުރުގައި ބަޔާން ކުރައްވާފައެވެ؛

> "ފުލުހުން ކޯޓު އަމުރުއެދުމުގެ ދަށުން ދެ ތަކެތި ޕްލާސްޓިކް، އެ ދުރުބުންހުވުސް މަސައްކަތް ބަލާ ކަމަށް ސަލާމަތީ ބަލަހައްޓާދޭ ތަކެތި ތަހުޤީޤުކުރަމުންދާކަމަށްވެސް ފުލުހުން ބުނެފައިވެއެވެ. އަދި ތަހުޤީޤުގައި ބަޔާން ކުރެވުނު ސަބަބުތަކާއި އަދި ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާ ބެހޭ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ތަހުޤީޤު ނިންމުމަށް ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ތަކެތި ބަލާއިރު އިތުރަށް ފުލުހުން ތަހުޤީޤު ކުރަމުންދާކަމަށް ފުލުހުން ބުނެފައިވެއެވެ. އަދި ފުލުހުންގެ ތަހުޤީޤަށް އަސަރުކުރުމުގެ ނުރައްކަލެއް ނެތްކަމަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ...."

15. މަތީގައި ބަޔާން ކުރެވުނު ބަޔާނުން އެނގޭ ގޮތުގައި، އިސްތިއުނާފު އިސްތިއުނާފުގެ މައްސަލަ ތުހުމަތު ކުރެވޭ ކަން އިސްތިއުނާފު އިދާރާން ކުރިޔަކަން ތުހުމަތު ކުރެވޭ ޖިނާއީ ޖަރީމާގެ ކުރިން ބަޔާންކުރެވިފައެވެ. މިހާ ތަފްޞީލުން ދަންނަވާލަމުން ސާބިތުވި، އިސްތިއުނާފު އިދާރާން އިތުރަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ޖުވެނައިލް ޖަސްޓިސް އެކްޓުގެ 49 ވަނަ މާއްދާއިން ކުރިމަ ކަމާ ސަބަބެއް އޮވެ އަރިޒޯޓުގެ؟

16. އިސްތިއުނާފު އިދާރާން އިތުރަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ފާހަގަކުރާ ސަބަބު ކޯޓުގައި ބަޔާން ކުރައްވާފައިވަނީ[9]؛

> "ކުއްޖާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކަން ލިޔުން ކުރައްވާފައި ކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ޖިނާއީ ކުށަކީ ކޮބައިކަން،
> އިތުރަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓަން އެދުނީ ޖުވެނައިލް ޖަސްޓިސް އެކްޓުގެ 49 ވަނަ މާއްދާ އާއި ސަބަބުތައް ކަށަވަރުކޮށް ޝަރުޢީ
> އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1)، (3)، (4) އަދި (6) ގައިވާ ސަބަބުތަކުގެ ތެރެއިން
> ވާތީވެ، މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތައް ނުރައްކާތެރިކަމުގެ ސަބަބުން، ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ކުރިމަތިވިކަމުން އެދުނީ، ޝަރުޢީ އިޖުރާއާތު
> ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ދަށުން 15 ދުވަސް ބަންދުގައި ބަހައްޓަން އެދިފައިވާކަން"

މިހެންނެވެ.

17. އިސްތިއުނާފު ބަންދު ކުރުން އެދުނީ، ޖުވެނައިލް ޖަސްޓިސް އެކްޓުގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާން ކުރާ، ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާތެރިވެދާނެ ކަމުގެ ބިރު ހުރިކަމަށް ބަލާފައެވެ. މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް

---

[9] ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުގެ ނަންބަރު MF/199380 ބަންދުކުރުން މަޢުލޫމާތުކުރުމުގެ ފޯމު (22 ޖޫން 2023)

ނުރައްކަލެއް ކުރިމަތިވެދާނެ ކަމަށް ބެލުމުގައި ރިޢާޔަތް ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި ހުކުމުން ކުރިމަތިވާ ގޮތުން އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ހިމެނެއެވެ؛

17.1. އިބްރާހިމް ރިޟުވާނުގެ ހައްޔަރުގެ ރެކޯޑާއި ކުށުގެ ރެކޯޑް.

17.2. ތުހުމަތު ކުރެވޭ ކުށުގެ ޢަމަލު ހިންގުމުގައި އިބްރާހިމް ރިޟުވާން ބައިވެރިވެފައިވާ ގޮތް.

17.3. ތުހުމަތު ކުރެވުނު ކުށުގެ ބާވަތާއި، އެކުށުގެ ކުޑަބޮޑުމިން.

17.4. ކުށުގެ ޢަމަލު ހިންގާފައިވަނީ ޖަމާޢަތް ހަދައިގެން ކަން ނުވަތަ ނޫންކަން.

18. މަތީގައިވާ ކަން ކަމަށް ބަލާއިރު، އިބްރާހިމް ރިޟުވާނަކީ 2016 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން، މަސްތުވާތަކެތި ވިއްކުމާއި އަދި މަސްތުވާތަކެތި ބޭއްވުމާއި ގުޅޭ ގޮތުން އެކިއެކި ކަންތައްތަކުގެ ތުހުމަތުތަކުގައި، 6 ފަހަރު ހައްޔަރުކުރެވި 2 ފަހަރު ބަންދުކުރެވިފައިވާ ފަހަރުވެރިއެއްކަން އެނގެއެވެ. އަދި މީނާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުވާ މަސްތުވާތަކެތީގެ މައްސަލަތަކުގައި، މީނާ ބައިވެރިވާ ގޮތް، ބުރަދަނުގެ ހަރަކާތްތެރިކަން ދެކެވިފައިވާތީ، އަދި މިހާރުވެސް ތުހުމަތު ކުރެވޭ މަސްތުވާތަކެތީގެ ކުރިމަތިލުމުގައި ބައިވެރިވެފައި ކަމުގައި ބުނެވިފައިވާ ބަލައި ސާބިތުވެދާނެ ޖަމާޢަތް ހަދައިގެންކަން ސާފުކަން ފެންނާން އެބައެވެ.

19. ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމާއިރު، ޝަރީޢަތުން ސަމާލުކަން ދޭންޖެހޭ ގޮތާއި އުސޫލުގެ މިންގަނޑުތައް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޝަރީފް އިބްރާހިމް ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް[10] ގެ ނިޔާގެ 30، 31 އަދި 32 ވަނަ ނުކުތާގައި ސާފުކޮށް ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ، އެއީ، ފަސޭހައިން އަމަލު ކުރަންޖެހޭ ޤާނޫނީ ހަމަ ކަމުގައި މިހާރު އުސޫލުތަކަށް ޢަމަލުކުރެވެއެވެ. އެއީ؛

19.1. ތުހުމަތު ކުރެވޭ މީހާ ދުރާލާ ހަރަކާތްތެރިވުން ހުއްޓުވުމަށް ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް ފަސޭހަ ނުވުމާއި ދިމާވުން.

---

[10] ސުޕްރީމް ކޯޓު ނަންބަރު 2020/SC-A/93

19.2. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާ ސަބަބެއް އޮތްކަން ނުވަތަ ނޫންކަން.

19.3. ފަނޑިޔާރު ނިންމާ ނިންމުން ބިނާކުރި ޤާނޫނީ ނައްސު ސާފުކޮށް އެނގެން އޮތުން.

19.4. ޤާނޫނީ އިލްމުގެ ތެރެއިން، ކަނޑައަޅާ އިޖުތިހާދުތަކަށް ބިނާކުރި ޤާނޫނީ ނައްސު ބަޔާންކޮށް ނިންމުމުގައި ބަޔާން ކުރުން.

20. އެހެންކަމުން، ތުހުމަތު ކުރެވޭ މީހާއި ދެކޮޅަށް ހުށަހެޅުނު ހެކި ވަޒަންކުރުމުގައި، މިމައްސަލާގައި [illegible] [illegible] ފަނޑިޔާރު [illegible] ނިންމުމަކީ، [illegible] ކަމަށް ނުދެކެމެވެ.

21. ބަޔާންވެދިޔަ ސަބަބުތަކަށް އެހެން ހުރުމުން، [illegible] [illegible] [illegible] ތުހުމަތު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނިންމި [illegible] [illegible] ނިންމުމެއް ނޫނެވެ.

ނިންމި ގޮތް

22. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2023/1224 (23 ޖޫން 2023) ކޯޓު އަމުރު ބާޠިލުކޮށް، މިމައްސަލައިގައި، އަލުން [illegible] ކަނޑައެޅުމަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] ކަމަށް ފޮނުވީމެވެ.

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަމީމްގެ ޚިޔާލު

23. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒްގެ ޚިޔާލާއި އެއްބަސްވަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު އަޙްމަދު ޝަކީލްގެ ޚިޔާލު

24. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒްގެ ޚިޔާލާއި އެއްބަސްވަމެވެ.

ޙުކުމް:

ދެންފަހެ، ބަޔާންވެދިޔަ ސަބަބުތައް އެހެން ހުރުމުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2023/1224 (23 ޖޫން 2023) ކޯޓު އަމުރު ބާޠިލުކޮށް، ތ. ވިލުފުށި، [illegible] އިބްރާހީމް އިރުފާން ބަންދުކުރުމަށް މިއަދު (02 އޮގަސްޓު 2023) ފެށިގެން 07 (ހަތެއް) ދުވަހުގެ [illegible] ކަމާބެހޭ [illegible] ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިދިނަމަ، މި ޤަޟިއްޔާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އިބްރާހީމް އިރުފާނު ބަންދު ކުރުމާއެކު ގޮތެއް [illegible] އަންގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މި ޤަޟިއްޔާ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމް ކޮށްފީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ދީބާޖާ ފަހުމީ

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު އަޙްމަދު ޝަކީލް